

Macro Economisch Overzicht

kwartaal verslag

10 augustus 2020

Introductie

Het macro economisch overzicht wordt geproduceerd door het Bureau van de VSB. Onze beleidsmedewerker drs. Malty Dwarkasing is belast met de samenstelling hiervan. Mocht u na het lezen van het overzicht vragen hebben, dan kunt u haar contacten en wel als volgt: email adres: malty.dwarkasing@vsbstia.org en telefoon: +597474090 of +597 475286/475287 toestel 106.

Samenvatting

Aan de hand van de meest recente-, bijgewerkte-, gecorrigeerde- en beschikbare statistieken en informatie, evenals de vooruitzichten tot begin augustus 2020, is deze analyse gemaakt die als volgt samen te vatten is:

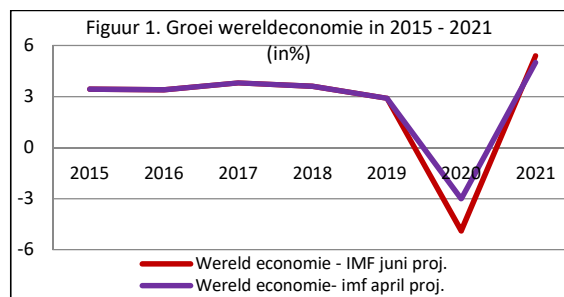
- De geschatte inkrimping van de wereldeconomie is door het IMF in juni met 1,9 procenten naar beneden aangepast tot 4,9 procent, vanwege de tegenvallende prestatie in het eerste halfjaar. De inkrimping van de Surinaamse economie in 2020 die door de Bretton Woods instituten geschat wordt op ca. 5 procent, kan veel hoger uitvallen als de economische bedrijvigheid in het tweede halfjaar niet sneller aantrekt.
- Internationaal zijn de prijzen van grondstoffen enigszins aan het herstellen. Ook de gemiddelde olieprijs is gegaan van USD 21 per vat in april naar USD 42,1 per vat in juli. De stijging is het gevolg van productie beperkingen door de OPEC landen en de VSA.
- In het eerste kwartaal van 2020 was er sprake van een positief saldo op de lopende rekening van de betalingsbalans van ca. USD 39, vanwege sterker stijgende exporten van goederen en diensten dan importen. De kapitaal en financiële rekening echter vertoont een negatief saldo van USD 63,1 mln.
- Na de verkiezingen van 25 mei stabiliseren de wisselkoersen enigszins, terwijl in de maand mei er sprake was van een toename van de vreemde valuta deposito's bij de banken van ca. USD 37,6 mln. ten opzichte van de maand daarvoor. De jaarinflatie tot en met mei is opgelopen tot 35,2 procent en heeft ervoor gezorgd dat de reële rentevoeten op SRD kredieten en deposito's vanaf maart negatief zijn geworden.
- De Staatsschuld en wel de schuld aan de CBvS is in april bijgesteld en opgelopen met ca. SRD 5,5 miljard. Delen van de schuld waren reeds in 2019 getrokken en zijn dit jaar zichtbaar gemaakt. De enorme toevoer van giraal geld (SRD) met een weinige aanwas van chartaal geld, heeft het betalingsverkeer in de afgelopen maanden ernstig verstoord vanwege de vele cash transacties in het land.
- Vanwege het niet kunnen betalen van de schuldenlast eind juni van ca. USD 24 mln. op de internationale notes van USD 125 mln., was de kredietwaardigheid van lange termijn vreemde valuta schulden door Fitch Ratings en Standard & Poor's tijdelijk bijgesteld tot een "Default rating". Nadat de schuld herschikt was, is de rating wederom naar boven aangepast. De huidige ratings op lange termijn vreemde valuta schulden van het land van zowel Fitch Ratings, Standard & Poor's en Moody's, vallen allen in de categorie "substantial risk".

Economische groei en investeringen

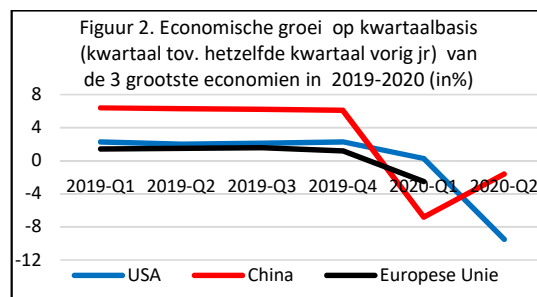
De geschatte groei van de wereldeconomie is in juni door het IMF naar beneden aangepast met 1,9 procentpunten tot – 4,9 procent (figuur 1)¹. De Covid-19 pandemie heeft in het eerste halfjaar van 2020, een groter dan verwachte impact gehad op de wereldeconomie. De groei is voor 2021 geprojecteerd op ca. 5,4 procent. Echter zijn de geschatte en geprojecteerde groeicijfers voor 2020-2021 onderhevig aan grote risico's en onzekerheden. In de eerste instantie verwacht men dat de meeste landen in de wereld reeds een piek hebben bereikt in het aantal Covid-besmettingen. Anderzijds ziet men ook een tweede golf aan besmettingen aankomen in het tweede halfjaar, wat het (partieel) opengooien van de vele economieën in mei –juni in de wereld wederom in gevaar kan brengen en de productie negatief kan beïnvloeden. Overheden moeten toezien dat de gezondheidszorg adequaat gemonitord en bevoorradat wordt, waarbij multilaterale hulp van de internationale gemeenschap aan diverse landen onmisbaar is om de huidige financiële en gezondheidszorg crisis aan te pakken.

In vele landen is er sprake van een afnemende consumptie patroon als gevolg van de lockdown, het verlies aan inkomen en werkgelegenheid en door de afnemende investeringen in deze periode. Volgens de ILO zijn er in het eerste halfjaar van 2020 wereldwijd ca. 430 miljoen “full-time jobs” verloren gegaan.² Het gaat hierbij vooral om “low-skilled workers”.

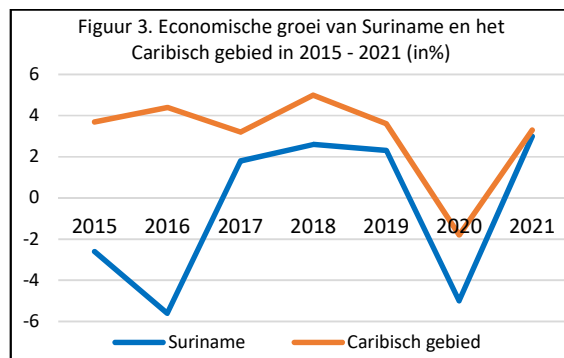
De crisis heeft wereldwijd het voortbestaan van vele Middel en Kleine Ondernemingen (MKO's), vooral in de transport- en toerisme sector, ernstig aangetast. MKO's creëren wereldwijd ca. 70 procent van de arbeidsplaatsen in diverse landen en dragen voor ca. 50 procent bij aan de productie in de landen.³

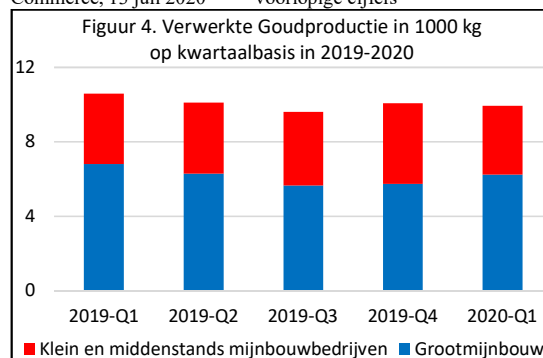
Bron: IMF WEO april en juni 2020

Bron: Eurostat, China Nat. Bureau of Stat., USA BEA dep. of Commerce, 13 juli 2020 *voorlopige cijfers

Bron: Wereld Bank, juni 2020

Bron: CBvS

De mondiale financiële markten, vooral de aandelenmarkt die in het eerste kwartaal van 2020 grote verliezen leden, herstelden zich enorm in het tweede kwartaal vanwege het accommoderend monetair beleid dat uitgaat van de centrale banken in de westerse landen en het voorzichtig partieel opengooien

¹ De economische groei van de ontwikkelde landen in 2020-2021 is door het IMF bijgesteld tot respectievelijk -8 procent en 4,8 procent, terwijl de groei van de opkomende economieën en ontwikkelingslanden is bijgesteld tot respectievelijk -3 procent en 5,9 procent voor deze jaren.

² Bron: IMF, World Economic Outlook update, June 2020.

³ Bron: International Trade Center (ITC), SME competitive Outlook 2020, Geneva, June 2020.

van de economieën in deze periode. Ook de commodity markten vanaf mei zijn voorzichtig aan het herstellen. De wereldmarktprijzen voor grondstoffen stijgen vrijwel over de gehele linie.

Alhoewel de overheidsfinancieringstekorten in zowel ontwikkelde als ontwikkelingslanden in 2020 enorm zijn opgelopen, met als gevolg stijgende publieke schulden in de wereld, is de gemiddelde rentevoet op de schulden over het algemeen vrij laag vanwege het stimulerend monetair beleid wereldwijd.

De drie grootste economieën te weten in de VSA, China en de Europese Unie (EU) zijn niet alleen de grootste exporteurs in de wereld, maar tevens belangrijke spelers in de “global supply chains” en bij de vraag naar grondstoffen. Deze economieën beïnvloeden de economische bedrijvigheid in de rest van de wereld. In het eerste kwartaal van 2020 groeide de Amerikaanse economie met ca. 0,3 procent ten opzichte van het eerste kwartaal in 2019, terwijl de groei in China en de EU respectievelijk -6,8 procent en -2,5 procent bedroegen (figuur 2). In het tweede kwartaal kromp de Amerikaanse economie met 9,5 procent⁴ in ten opzichte van het tweede kwartaal van 2019, terwijl de groei in China -1,6 procent bedroeg. Het IMF heeft de groei van de VSA, China en de EU dit jaar geschat op respectievelijk -8 procent, 1 procent en -10,2 procent. In de afgelopen maanden zijn de handelsspanningen tussen de VSA en China wederom opgelopen en kunnen de groei van de wereldeconomie nog meer omlaag brengen.

Zowel het IMF als de Wereldbank hebben de contractie van de Surinaamse economie dit jaar geschat op ca. 5 procent. De inkrimping van de economie kan veel erger uitvallen, als de economische bedrijvigheid in het tweede halfjaar niet sneller aantrekt. Zo heeft de Stichting Planbureau Suriname de groei voor 2020 geschat op -7,6 procent. De gemiddelde groei van het Caribisch gebied voor 2020 is door de Wereldbank geschat op -1,8 procent en op -3,1 procent als Guyana buiten beschouwen wordt gelaten. De Guyanese economie zal naar verwachting met liefst 51,1 procent groeien in 2020, vanwege de enorme offshore olieproductie dit jaar.

Ook de offshore olievondsten in Suriname dit jaar blijken heel erg hoopgevend te zijn. Dit jaar zijn er 3 grote olievondsten waargenomen in het exploratie gebied Blok 58 van Apache Corporation en Total S.A. De potentie van deze vondsten bedraagt ca. 6,5 miljard vaten ruwe aardolie.

De goudproductie in het eerste kwartaal van 2020 valt wat lager uit en wel met 6,0 procent ten opzichte van het eerste kwartaal van 2019 (figuur 4). Een lagere productie is, zowel bij de grootmijnbouw bedrijven (-8,6 procent) als bij de middel- en klein mijnbouwbedrijven (-1,6 procent) te constateren. Het effect van de pandemie op de goudproductie zal sterker tot uiting komen in het tweede kwartaal, toen bedrijfsactiviteiten (grootmijnbouw) werden gestagneerd vanwege besmettingen van personeel.

Internationale handels- en kapitaalstromen

De betalingsbalans statistieken over het eerste kwartaal van het jaar geven een totale exportwaarde van goederen en diensten van USD 667,8 mln. ten opzichte van de USD 603,9 mln. in 2019 (figuur 5). De exportwaarde van mineralen (goud en olie) was USD 47,6 mln. hoger dan in het eerste kwartaal van 2019. Goudexporten stegen met USD 27,8 mln. terwijl de olie-exporten met USD 19,8 mln. toenam in deze periode.

De trend van de wereldmarktprijs van goud, belangrijke beleggingsgoed in crisisperioden, vertoont een stijgend verloop in 2020 (figuur 8). Het correlatie van de trend van de waarde van de USD op de goudprijs⁵, schijnt dit jaar veel minder effect te hebben op het verloop van de goudprijs (figuur 9). Was de gemiddelde prijs in januari nog USD 1.560,7 toz. in juli liep het op tot gemiddeld USD 1.824,5 toz.

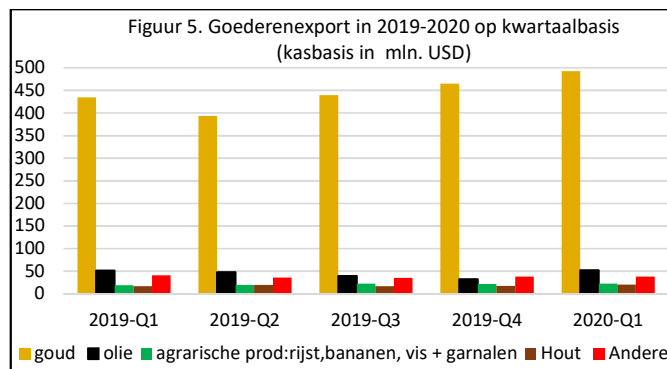
⁴ Volgens de voorlopige cijfers van het Bureau van Economische Analyse van het Ministerie van Handel kromp de Amerikaanse economie in het tweede kwartaal van 2020 met een historische ca. 32,9 procent in ten opzichte van het eerste kwartaal van het jaar. In dit groeicijfer is de productie in beide kwartalen aangepast voor seizoeninvloeden, waarna de kwartaal data worden uitgezet in jaarcijfers. Door het uit filteren van seizoeninvloeden krijg men een beter beeld van de sterkte van het prestatie van de economie op kwartaalbasis.

⁵ Er is een omgekeerde relatie tussen de goudprijs en de US dollar. In de periode 1900-1971 was er sprake van de gouden standaard, een muntstelsel, waarbij de waarde van de US dollar gekoppeld was aan een bepaalde hoeveelheid fysiek goud en andere valuta's aan de US dollar. In 1971 is dit muntstelsel losgelaten, de USD werd een fiat- munt (een munt die haar

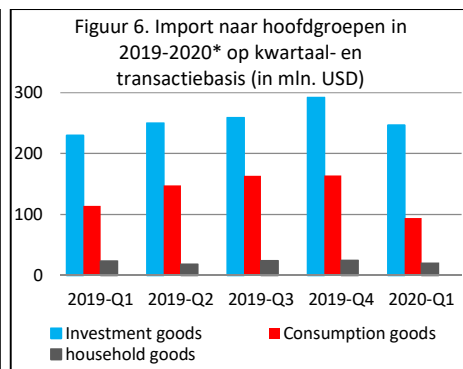
Aan het begin van augustus was de prijs voor het eerst in de geschiedenis gestegen tot boven de USD 2000 toz. Deze bedroeg per 6 augustus gemiddeld USD 2.067,15 toz. Ook de prijzen van andere edele metalen zoals zilver maken dit jaar significante stijgingen mee.

De wereldmarktprijs van aardolie daarentegen, is vanwege de recessie in 2020 sterk gaan dalen in de maanden maart tot en met april, en wel van gemiddeld USD 61,6 per vat in januari tot USD 21 per vat in april. Vanaf mei begon de prijs wederom te stijgen tot gemiddeld USD 42,1 per vat per juli 2020 (figuur 8). Deze stijging is het gevolg van sterke doorgevoerde productievermindering door de OPEC landen en de VSA. Ondanks deze ontwikkelingen nam de exportwaarde van olie in het eerste kwartaal toe door een toenemende exportvolume en goede gerealiseerde exportprijzen van ruwe aardolie in deze periode. Vanwege een schoonmaakbeurt aan de raffinaderij vanaf medio februari voor circa 6-7 weken, is er meer ruwe aardolie geëxporteerd dan verwerkt voor de lokale markt. De olie-importen namen in deze periode ook toe, waardoor de oliebalans in het eerste kwartaal sterker negatief was dan in het kwartaal daarvoor (figuur 7).

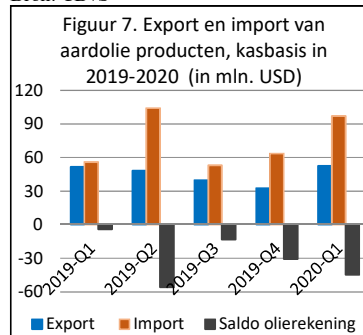
De totale import van goederen en diensten (kasbasis) lagen in deze periode ook hoger dan in 2019 en bedroegen USD 572 mln. De effecten van de valuta- en covid-19 crisis zijn wel merkbaar in een grote positieve gap tussen exporten en importen (figuur 10). De voorlopige statistieken van het ABS met betrekking tot de import van goederen in het eerste kwartaal van 2020, vertonen een afname van 2,2 procent ten opzichte van dezelfde periode in 2019. De import van consumptiegoederen daalden sterk met ca. 17,6 procent in deze periode.

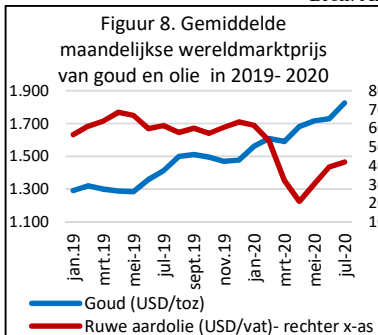
Bron: CBvS

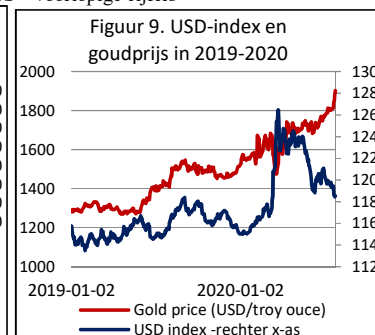
Bron: ABS * voorlopige cijfers

Bron: CBvS

Bron: CBvS, www.kitco.com, Wereldbank

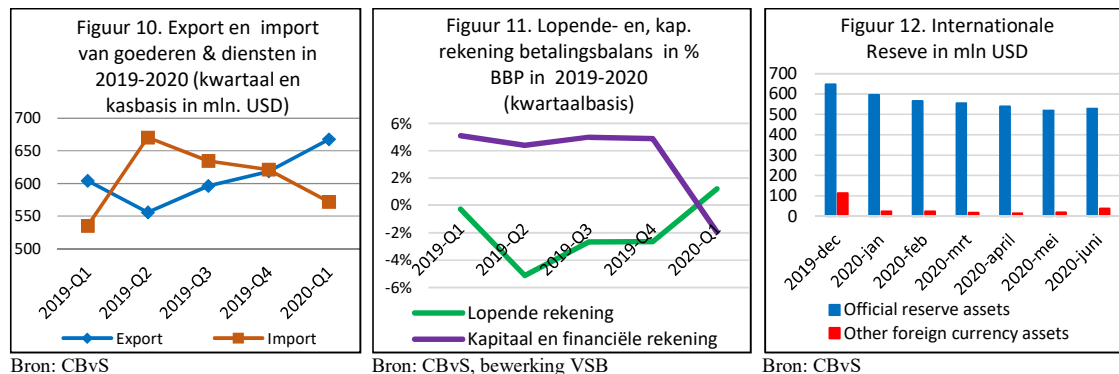

Bron: www.kitco.com, Federal Reserve Bank of St. Louis

Door de sterker stijgende exporten dan importen, was er in het eerste kwartaal van 2020 sprake van een overschot op de lopende rekening van de betalingsbalans van USD 39 mln. Het saldo op de kapitaal en financiële rekening was negatief en bedroeg USD 63 mln. Vanwege de sterk verminderde kredietwaardigheid van de Staat, was het aantrekken van kapitaal uit het buitenland in de vorm van

waarde ontleent aan regelgeving van de overheid en niet aan goud) en werd gebruikt als reservevaluta. Goud werd gekoppeld aan zwevende wisselkoersen, waardoor de prijs naast vraag en aanbod, gevoelig is voor de waarde van de US dollar. Bij een stijging van de US dollar gaat de goudprijs omlaag en vice versa.

buitenlandse staatsschulden steeds moeilijker geworden. Hierdoor was het saldo van kapitaal en financiële rekening wederom negatief sedert 2011. Het resultaat van de lopende rekening en kapitaal en financiële rekening in procenten van het BBP worden in figuur 11 gepresenteerd.

De internationale reserve neemt in 2020 af met USD 119,9 mln. ten opzichte van eind 2019 tot USD 527,5 mln. per eind juli 2020 (figuur 12). De “geringfenced” kasreserve en andere vastgelegde componenten die niet beschikbaar zijn om uitgaven te doen, maken het grootste deel uit van de internationale reserve positie per ultimo juli.

Monetaire ontwikkelingen en de financiële sector

In 2020 steeg de maatschappelijke geldhoeveelheid (M2) met circa 3 procent tot SRD 20,9 miljard per ultimo mei ten opzichte van ultimo 2019. Deze toename is het gevolg van geldcreatie ten behoeve van de overheid in de vorm van verstrekte voorschotten en kredieten van de CBvS. In figuur 13 worden de bronnen van geldschepping voor de periode 2015-mei 2020 gepresenteerd.

Uit de grafiek komt duidelijk tot uiting dat de geldschepping in 2019 en mei 2020 ten behoeve was van de overheid. Het onderdeel overige bronnen van geldschepping, hebben betrekking op Eigen Vermogen (EV) en overige activa/passiva van geldscheppende instellingen⁶. Wanneer het EV en overige activa/passiva afneemt, is er sprake van geldschepping, terwijl een stijging van deze post geldvernietiging aangeeft.

De significante afname van deze bron in 2019 (7,1 procent van het BBP), wat geldschepping impliceert, heeft betrekking op voorschotten die door de CBvS verstrekt waren aan de overheid, maar nog niet zichtbaar waren gemaakt in het overzicht van de vorderingen van de moederbank op de Staat en in de schuldstatistieken van de Staat. Deze voorschotten zijn in april 2020 overgegaan in geconsolideerde schuld van de Staat bij de CBvS.

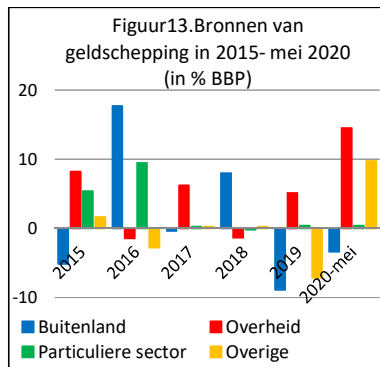
Uit de binnenlandse Staatsschuld statistieken per eind mei 2020 komt tot uiting dat er ca. SRD 5,5 miljard aan kredieten, voornamelijk in april en mei, aan de overheid verstrekt is door de CBvS. De geldcreatie aan de overheid heeft veelal giraal plaatsgevonden. Hierdoor en door een verhoogde vraag naar chartale SRD's van het publiek als gevolg van de (partiële) lockdown in de afgelopen maanden, was er sprake van een gebrek aan SRD bankbiljetten, wat het algemeen betalingsverkeer ernstig verstoort. In de afgelopen maand was er sprake van een aanvoer van SRD bankbiljetten door de CBvS om dit probleem enigszins aan te pakken, maar heeft het probleem niet opgelost.

Kredietverlening door het bankwezen is dit jaar aan het afnemen. Tot en met mei 2020 was de afname van de stand van de totale kredietverlening van het bankwezen ca. 4,3 procent ten opzichte van ultimo 2019 en bedroeg SRD 10,1 miljard (figuur 17). Wel is er sprake van een marginale toename van handelskredieten (ca. 3 procent) in deze periode.

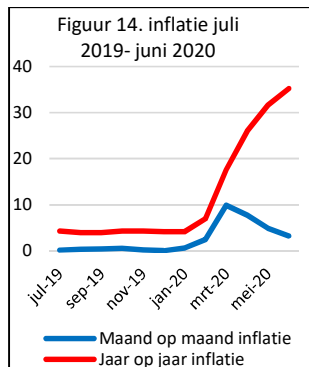
De vreemde valuta deposito's (figuur 16) namen in de afgelopen maanden tot en met april verder af. De afname per ultimo april ten opzichte van ultimo 2019 bedroeg ca. SRD 1 miljard (ca. USD 143

⁶ Overige activa/passiva zijn tussenrekeningen van deze instellingen, waarop tijdelijk middelen kunnen worden geparkeerd.

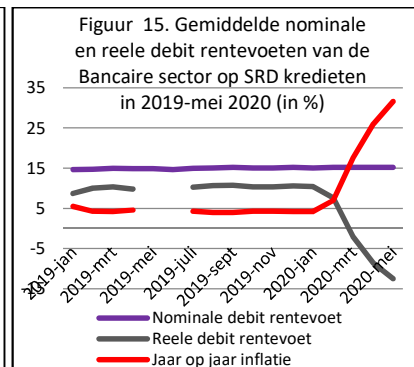
mln.). In mei, de maand van de verkiezingen, was er sprake van een toename van vreemde valuta deposito's ten opzichte van de maand daarvoor en wel met SRD 278,3 mln. (circa USD 37,6 mln.). Dit zou een indicatie kunnen zijn van vernieuwd vertrouwen van het publiek in de nieuwe regering die na de verkiezingen werd gekozen.

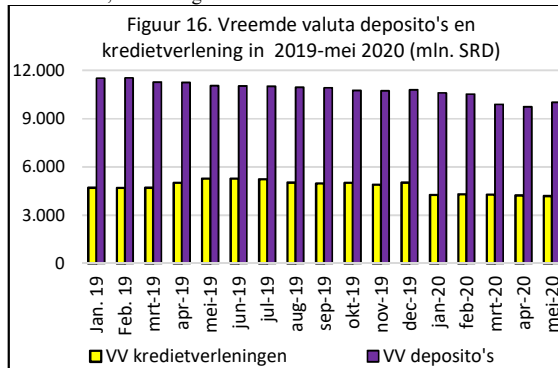
Bron: CBvS, bewerking VSB.

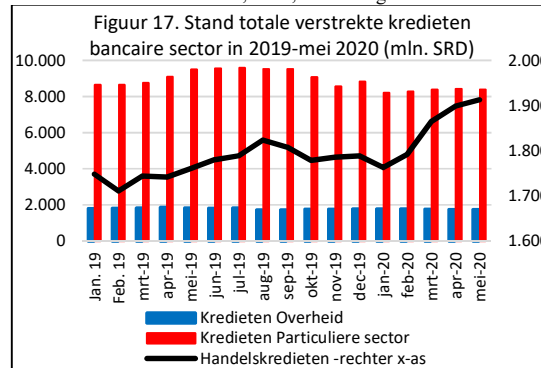
Bron: ABS

Bron: CBvS, ABS, bewerking VSB

Bron: CBvS met bewerking VSB

Bron: CBvS met bewerking VSB

Tabel 1. USD index en gemiddelde wisselkoersen van geselecteerde munteenheden t.o.v. de USD op maandbasis in 2020

	2019-dec.	2020-jan.	2020-feb.	2020-mrt.	2020-apr.	2020-mei	2020-juni	2020-juli
Euro	1,111	1,110	1,091	1,106	1,087	1,090	1,125	1,148
JPY	109,155	109,285	109,974	107,293	107,930	107,292	107,555	106,697
CNY	7,021	6,921	7,000	7,018	7,073	7,111	7,086	7,008
USD index	115,950	115,326	116,762	121,286	123,594	122,967	120,013	n.b.

Bron: IMF, [Federal Reserve Bank of St. Louis](https://www.federalreservebankofstlouis.org/), Index Jan 2006=100, met bewerking VSB n.b.= niet beschikbaar

Vanwege de valuta en covid-19 crisis, is inflatie aardig opgelopen (figuur 14). De maand op maand inflatie in het eerste halfjaar, had een piek in maart (9,9 procent) toen de eerste covid-19 besmetting werd geregistreerd. Het gemeten jaarinflatie percentage door het ABS over de periode juni 2019-juni 2020 is 35,2 procent. Vanwege de toenemende inflatie, is de gemiddelde reële rentevoet op SRD kredieten, die nominaal rond de 15 procent liggen, vanaf maart wederom negatief. Deze bedroeg in mei 2020 ca. -12,5 procent.⁷

De USD en Euro wisselkoersen zijn na de verkiezingen van 25 mei, enigszins gestabiliseerd. Vanwege een gebrek aan SRD chartaal geld, zijn de cambio koersen bij girale transactie gunstiger dan bij cash transacties. Begin augustus, lagen de verkoopkoersen van de USD tussen de SRD 14,00 – SRD 14,50, terwijl die van de Euro tussen de SRD 15,00 – SRD 16,50 lagen.

⁷ De laatste keer dat de reële debet rentevoet op SRD kredieten negatief was, was in augustus 2017 en deze bedroeg ca. -1,5 procent.

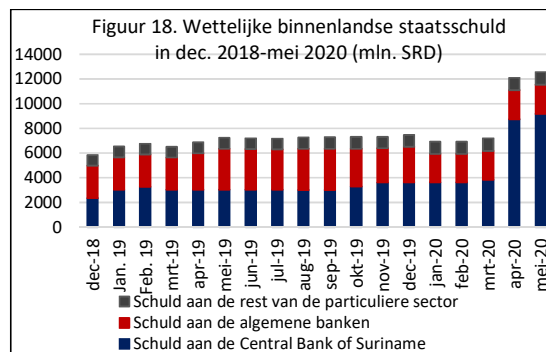
De internationale valutamarkten vertonen tot en met april nog een sterke USD op grond van de stijgende USD index (tabel 1). Na april is de USD aan het afzwakken als gevolg van de slechte prestatie van de economie door de lockdown en de sociale spanningen (protest acties en opstanden) die vanaf mei zijn ontstaan.

Overheidsfinanciën en Staatsschuld

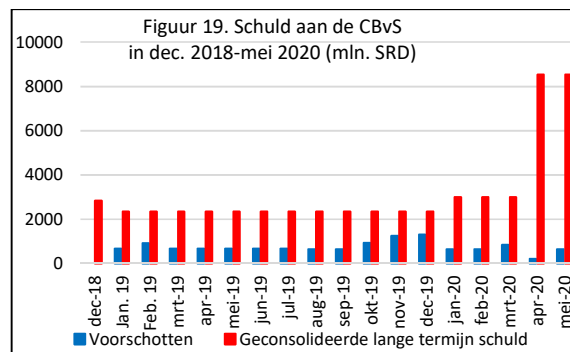
Toetsing van het beleid met betrekking tot overheidsfinanciën in het eerste halfjaar van 2020 is niet goed mogelijk, omdat er geen statistieken met betrekking tot overheidsfinanciën over het huidige jaar beschikbaar zijn. Uit de recente en aangepaste schuldstatistieken van het vorig en huidige jaar blijkt wel dat de overheid met enorme financieringstekorten te maken heeft gehad in het eerste halfjaar van 2020. Het huidige ontwrichte sociaal-economisch leven dat gepaard gaat met een zware druk op de gezondheidszorg, de gehouden verkiezingen en het instellen van een covid noodfonds in het eerste halfjaar, hebben geleid tot een enorme derving van overheidsinkomsten, terwijl de uitgaven significant zijn toegenomen.

Financiering van lopende tekorten in 2019 en in de eerste 5 maanden van 2020 zijn veelal met binnenlandse kredieten en voorschotten verstrekt door de CBvS, geschiedt (figuur 18). Per ultimo mei 2020, maakt de schuld van de CBvS ca. 73 procent uit van de totale binnenlandse schuld van ca. SRD 12,5 miljard. De lange termijn geconsolideerde schuld van de Staat aan de CBvS is vanaf april opgelopen tot SRD 8,5 miljard, terwijl de voorschotten per eind mei ca. SRD 648,8 mln. bedroegen (figuur 19).

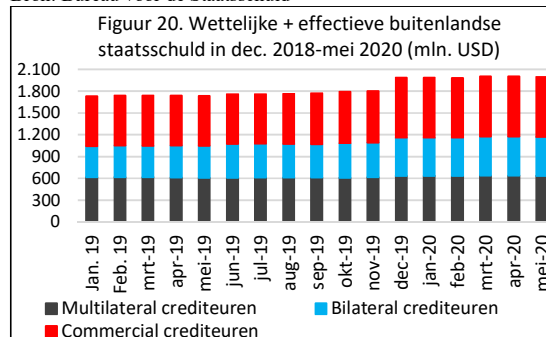
De buitenlandse schuld van ca. USD 2 miljard is voor 41 procent verschuldigd aan commerciële crediteuren (figuur 20). De totale Staatsschuld per ultimo mei 2020 bedraagt ca. SRD 27,6 miljard, wat neerkomt op ca. USD 3,6 miljard (figuur 21). Van de totale schuldportefeuille van de Staat, is ca. 64 procent vreemde valuta schuld en onderhevig aan koersrisico's (figuur 22).

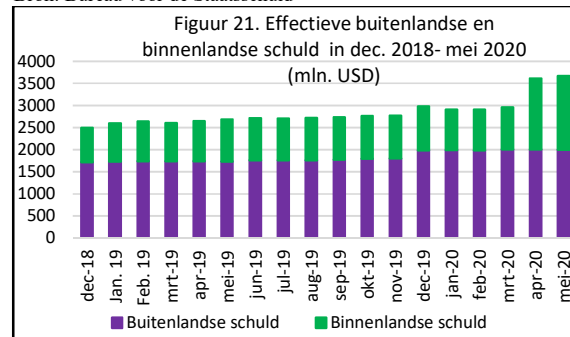
Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

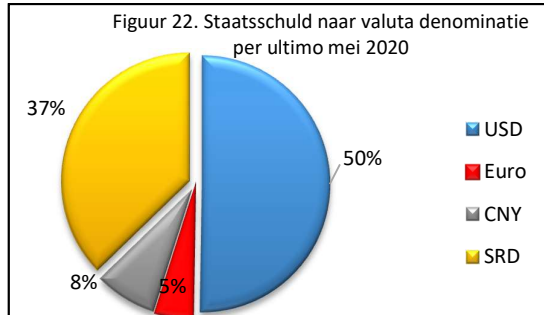

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

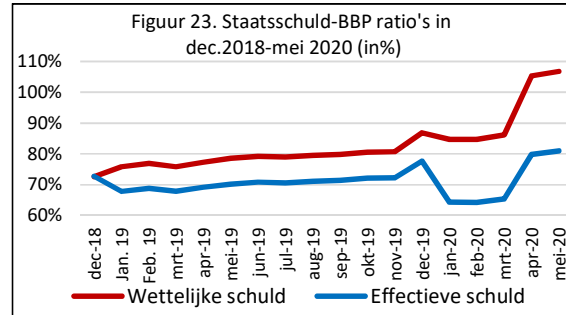

Bron: Bureau voor de Staatsschuld met bewerkingen van VSB

De wettelijke schuld-BBP ratio per ultimo mei 2020 ligt boven de 100 procent en bedraagt ca. 107 procent. Bij de huidige CBvS wisselkoers bedraagt de effectieve schuld-BBP ratio ca. 81 procent (figuur 23).

Bron: Bureau voor de Staatsschuld met bewerkingen van VSB

Bron: Bureau voor de Staatsschuld met bewerkingen van VSB

De kredietwaardigheid van het land is in de afgelopen 3 maanden verder naar beneden aangepast. Op 30 juni 2020 en in de grace periode van 10 dagen na deze datum, kon de Staat Suriname niet voldoen aan haar aflossingsverplichting en interest betalingen van ca. USD 24 mln. op de uitgegeven internationale notes ter waarde van USD 125 in december 2019.

Dit heeft geleid tot een aanpassing van de lange termijn vreemde valuta rating van de CCC van Fitch naar "Restricted Default" (RD) en de CCC+ van Standard & Poor's naar "Selective Default" (SD). Nadat deze schuld herschikt was later in juli, is de rating van Fitch aangepast tot CC, terwijl die van Standard & Poor's gegaan is naar CCC. Ook Moody's heeft begin juli 2020 de rating op lange termijn vreemde valuta schulden van het land aangepast van een B2 naar een Caa3. Alle huidige ratings met betrekking tot de kredietwaardigheid van het land vallen in de categorie "substantial risk".

Geselecteerde macro-economische indicatoren

Jaarstatistieken 2014-2021									
Reële economie	2014	2015	2016	2017	2018	2019 schat./real.	2020 proj.	2021 proj.	Bron
Economische groei (%)	0,3	-3,4	-5,6	1,8	2,6				ABS
BBP nominaal marktpr. (mln. SRD)*	17.294	16.357	19.489	24.047	25.806				ABS
Economische groei (%)	0,3	-3,4	-5,6	1,8	2,6	2,3	-4,9	4,9	ABS/IMF schat + proj.
BBP nominaal marktpr. (mln. SRD)*	17.294	16.357	19.720	22.978	25.806	28.800	34.000	37.000	ABS/IMFschat. /VSB-proj
BBP per capita in USD**	9.239,0	8.309,5	5.390,1	5.459,4	5.811,5	6.490,1	5.745,9	5.982,3	ABS/IMF /VSB proj.
Inflatie – gemiddelde (%)	3,4	6,9	55,5	22,0	6,8	4,4	27,9	22,7	ABS
Inflatie – e.o.p. (%)	3,9	25,1	52,4	9,2	5,4	4,2	49,4	6,7	ABS/IMF
Werkloosheidspercentage (%)	0,3	7,0	10,0	7,0	9,0	8,6	9,5	8,6	IMF
Betalingsbalans (kasbasis)									
Totale export- G+D (mln. USD)	<u>2.356,0</u>	<u>1.856,5</u>	<u>1.625,2</u>	<u>2.195,1</u>	<u>2.301,2</u>	<u>2.373,5</u>			CBvS
• Goud	1169,9	916,2	1036,7	1608,9	1631,6	1732,2			CBvS
• Aluinaarde	351,1	232,7	7,1	0,0	0,0	0,0			CBvS
• Olie	328,4	156,4	150,3	178,7	206,8	172,1			CBvS
• Rijst en bananen	87,7	69,5	61,1	51,0	52,6	45,6			CBvS
• Hout en houtproducten	29,8	32,3	40	59,9	70	71,8			CBvS
• Vis en garnalen	37,1	37,8	33,0	39,0	43,2	38,1			CBvS
• Overige goederen	141,4	207,3	110,4	97,1	124,9	150,6			CBvS
• Diensten	210,7	204,2	186,5	160,6	172,1	163,1			
Totale import- G+D (mln. USD)	<u>2.773,1</u>	<u>2.695,0</u>	<u>1.721,1</u>	<u>1.839,9</u>	<u>2.134,4</u>	<u>2.460,7</u>			CBvS
• Diensten	760,8	666,8	469,1	477,4	552,4	657,4			CBvS
Saldo Lopende rek. (mln. USD)	-416,3	-786,4	-160,5	60,9	-118,0	-410,2			CBvS
Saldo Kap. + Fin. rek. (mln. USD)***	696,4	771,0	501,9	112,6	297,8	741,3			CBvS
W.v. saldo inkomende FDI (mln.USD)	164,1	266,7	300,0	98,2	119,2	-19,5			CBvS
Saldo lopende rek. (% BBP)	-8,1	-16,7	-5,2	1,9	-3,4	-10,7			CBvS/bewer. VSB
Saldo Kap. + Fin. rek. (% BBP)***	13,5	16,3	15,5	3,5	8,7	19,4			CBvS/bewer. VSB
Saldo Statistische verschil. (% BBP)	-8,3	-5,3	-8,4	-4,8	-0,9	-7,5			CBvS/bewer. VSB
Totale goederen import - transactie basis (mln. USD)	<u>1.826,7</u>	<u>2.309,5</u>	<u>1.174,9</u>	<u>1.209,5</u>	<u>1.526,9</u>	<u>1.711,4</u>			ABS
• Investeringsgoederen	952,1	1.283,7	601,1	692,0	987,2	1.030,6			ABS
• Consumptie goederen	761,3	904,7	509,1	441,2	459,4	589,0			ABS
• Huishoudgoederen	105,5	106,2	61,0	73,3	75,9	89,6			ABS
• Overige goederen	7,9	14,9	3,7	3,0	4,4	2,2			ABS
Internationally Reserve (mln. USD)	625,1	330,2	381,4	424,4	580,7	647,5			CBvS
Wereldmarktprijzen in USD									
Goud USD/troz	1.266,4	1.160,1	1.250,7	1.257,5	1.268,8	1.392,6	1.600	1.590	Wereldbank proj. Apr.20
Ruwe aardolie USD/vat	96,2	50,8	42,8	52,8	68,3	61,4	35,0	42,0	Wereldbank proj. Apr. 20
Ruwe aardolie USD/vat	96,2	50,8	42,8	52,8	68,3	61,4	35,6	37,9	IMF proj.
Monetair en Financiële sector									
Liquideitsquote (M2 in % BBP)	55,0	65,0	83,1	73,2	74,4	70,4			CBvS/bewer. VSB
Stand kredietverlening a/d overheid (mln. SRD)	978,0	608,8	1.116,1	2.191,6	2.312,4	2.259,2			CBvS/bewer. VSB
Stand kredietverlening a/d Private sector (mln. SRD)	5.394,6	6.275,5	8.096,3	8.163,9	8.107,6	8.329,1			CBvS/bewer. VSB

	2014	2015	2016	2017	2018	2019 schat./real.	2020 proj.	2021 proj.	Bron
Verkoopkoers SRD/USD (e.o.p.)	3,4	4,0	7,5	7,5	7,5	7,5			CBvS
Verkoopkoers SRD/USD gemiddeld	3,4	3,5	6,3	7,6	7,5	7,5			CBvS
Verkoopkoers SRD/Euro (e.o.p.)	4,1	4,4	7,8	8,9	8,6	8,4			CBvS
Verkoopkoers SRD/Euro gemiddeld	4,5	3,8	7,0	8,5	8,9	8,4			CBvS
Gemid. SRD debet (leen) rentevoet	12,5	13,4	14,1	14,3	14,4	15,2			CBvS
Interbancaire SRD rentevoet	5,8	8,1	10,9	17,4	10,1	10,6			CBvS
Gemid. USD debet (leen) rentevoet	9,5	9,8	9,5	9,1	8,3	8,6			CBvS
Gemid. Euro debet(leen) rentevoet	9,6	9,2	9,0	8,8	8,5	8,3			CBvS
Overheidsfinanciën en Staatsschuld (kasbasis)									
Financieringstekort incl. statistische verschillen (% BBP)	-5,9	-9,8	-11,3	-9,3	-11,5				MvF/bewer. VSB
Committeringstekort incl. statistische verschillen (%BBP)	n.b.	-9,8	-10,7	-8,8	-7,9				MvF/bewer. VSB
Primaire niet minerale balans in % niet-minerale BBP	-12,1	-11,7	-14,6	-17,9	-21,2				MvF/bewer. VSB
Fiscal impulse (%)	-3,1	-0,3	2,9	3,2	3,4				MvF/bewer. VSB
Wettelijke staatsschuld (mln. SRD)	5.799,0	8.779,6	14.466,1	18.046,4	18.734,7	22.401,3			BSS/bewer. VSB
Wettelijke staatsschuld (mln. USD)	1.731,0	2.173,2	1.932,7	2.399,8	2.491,3	2.978,9			MvF/bewer. VSB
Effectieve Staatsschuld (mln. USD)	<u>1.372,4</u>	<u>1.773,5</u>	<u>1.986,8</u>	<u>2.404,9</u>	<u>2.495,3</u>	<u>2.973,1</u>			BSS/bewer. VSB
Buitenlandse Schuld (mln. USD)	810,0	876,1	1.425,4	1.682,7	1.715,6	1.987,0			BSS/bewer. VSB
Binnenlandse Schuld (mln. USD)	562,4	897,4	561,4	722,2	779,7	986,1			BSS/bewer. VSB
Binnenland schuld aan Algemene banken (mln. USD)***	280,1	145,3	121,4	285,8	348,1	457,6			BSS/bewer. VSB
Effect. Staatsschuld-BBP ratio (%)	26,6	43,8	76,3	75,2	72,7	77,6			BSS/bewer. VSB
Wettelijke staatsschuld-BBP ratio (%)	33,5	53,7	74,2	75,1	72,6	86,8			BSS/bewer. VSB
Trekking op buitenlandse Leningen (mln. USD)	110,9	113,8	758,8	291,8	186,5	357,9			BSS
Tot. schuldenlast betal. (mln. USD)	114,9	387,9	393,1	212,7	336,2	262,3			BSS/bewer. VSB
Kwartaalstatistieken 2018-2020									
Betalingsbalans (kasbasis)	2018 Q3	2018 Q4	2019 Q1	2019 Q2	2019 Q3	2019 Q4	2020 Q1	2020 Q2	Bron
Totale export- G+D (mln. USD)	<u>544,6</u>	<u>643,2</u>	<u>603,9</u>	<u>555,5</u>	<u>595,9</u>	<u>618,3</u>	<u>667,8</u>		CBvS
• Goud	365,7	482,1	434,1	393,6	439,4	465,1	492,9		CBvS
• Olie	58,5	49,3	51,7	48,3	39,6	32,6	52,4		CBvS
• Rijst en bananen	15,8	8,2	9,5	10,9	12,9	12,3	13,6		CBvS
• Hout en houtproducten	16,4	15,3	17,1	19,6	17,3	17,8	20,2		CBvS
• Vis en garnalen	10,7	12,6	9,8	9,1	9,5	9,7	8,5		CBvS
• Overige goederen	32,5	32,1	40,9	36,4	34,8	38,5	38,6		CBvS
• Diensten	45,0	43,6	40,8	37,6	42,4	42,3	41,5		CBvS
Totale import- G+D (mln. USD)	<u>526,8</u>	<u>579,2</u>	<u>535,0</u>	<u>670,3</u>	<u>634,3</u>	<u>621,2</u>	<u>571,7</u>		CBvS
• Diensten	125,2	176,6	120,4	186,7	177,8	172,6	166,4		CBvS
Saldo lopende rek. (mln. USD)	-35,1	-78,6	-10,7	-196,0	-102,2	-101,2	39,0		CBvS
Saldo Kap. Fin. rek. (mln. USD)****	26,2	60,1	194,9	168,6	190,7	186,9	-63,1		CBvS
W.v. saldo inkomende FDI (mln.USD)	-20,5	26,1	59,5	-23,3	13,4	-69,2	-49,0		CBvS
Saldo lopende rek. (% BBP) **	-1,0	-2,3	-0,3	-5,1	-2,7	-2,6	1,1		CBvS/bewer. VSB
Saldo Kap. + Fin. rek. (% BBP)**	0,8	1,7	5,1	4,4	5,0	4,9	-1,9		CBvS/bewer. VSB
Saldo Statistische verschil. (% BBP) **	0,5	1,5	-5,0	1,9	-0,2	-4,1	-1,8		CBvS/bewer. VSB

	2018 Q3	2018 Q4	2019 Q1	2019 Q2	2019 Q3	2019 Q4	2020 Q1	2020 Q2	Bron				
Totale goederen Import transactie basis (mln. USD)	397,5	354,0	367,8	416,3	446,8	480,8	359,9		ABS				
• Investeringsgoederen	254,6	217,4	229,1	250,1	258,9	291,7	246,3		ABS				
• Consumptie goederen	121,7	112,1	114,0	147,7	163,4	163,9	93,9		ABS				
• Huishoudgoederen	20,5	24,0	23,3	18,0	23,9	24,4	19,8		ABS				
• Overige goederen	0,6	0,5	0,7	0,5	0,6	0,4	0,4		ABS				
Overheidsfinanciën (kasbasis)**													
Financieringstekort inclusief statistische verschillen (% BBP)			-2,7	-2,8	-3,0				MvF/bewer. VSB				
Committeringstekort inclusief statistische verschillen (%BBP)			-1,6	-2,0	-2,4				MvF/bewer. VSB				
Maandstatistieken 2019 aug. – 2020 juni													
	Aug. 2019	Sept. 2019	Okt.- 2019	Nov. 2019	Dec. 2019	Jan. 2020	Febr. 2020	Mrt. 2020	Apr. 2020	Mei 2020	Juni 2020	Juli 2020	Bron
Inflatie (%)													
Inflatie – maand tov. maand daarvoor (%)	0,4	0,5	0,6	0,3	0,1	0,7	2,5	9,9	7,8	4,9	3,3		ABS
Inflatie – maand tov. maand vorige jaar (%)	4,0	4,0	4,3	4,3	4,2	4,2	7,0	17,6	26,0	31,6	35,2		ABS
Internationale Reserve Positie (mln. USD)													
Internationale Reserve	683,7	699,8	674,3	648,6	647,4	596,1	565,3	554,4	537,9	519,6	527,5		CBvS
Wereldmarktprijzen in USD													
Goud USD/troz	1.499	1.511	1.495	1.469	1.476	1.561	1.597	1.592	1.683	1.716	1.732	1.825	www.kitco.com
Ruwe aardolie USD/vat	61,5	57,7	60,0	57,3	60,4	61,6	53,4	32,2	21,0	30,4	39,5	42,1	Wereldbank
Liquiditeitsquote (M2 in % BBP)** en de stand v/d totale kredietverlening (mln. SRD)													
Liquiditeitsquote	68,3	68,4	67,8	68,4	70,4	59,1	59,6	58,7	59,0	61,5			CBvS/bewer. VSB
Stand kredietverlening a/d overheid	3.131	3.136	2.686	2.260	2.370	1.803	1.785	1.787	1.800	1.760			CBvS/bewer. VSB
Stand kredietverlening a/d private sector	9.519	9.073	8.561	8.817	9.519	8.203	8.280	8.366	8.423	8.419			CBvS/bewer. VSB
CBvS Wisselkoersen (verkoopkoersen)													
SRD/USD (e.o.p.)	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5		CBvS
SRD/USD gemiddeld	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5		CBvS
SRD/Euro (e.o.p.)	8,2	8,2	8,4	8,3	8,4	8,3	8,2	8,3	8,2	8,5	8,5		CBvS
SRD/Euro gemiddeld	8,4	8,3	8,3	8,3	8,4	8,4	8,2	8,3	8,3	8,2	8,5		CBvS
Gemiddelde debet (leen) rentevoeten (%)													
SRD kredieten	15,1	15,2	15,1	15,1	15,2	15,1	15,2	15,2	15,2	15,2			CBvS
Interbancaire SRD rente	9,3	12,6	13,3	13,2	11,7	11,5	11,8	13,8	14,4	14,4			CBvS
USD kredieten	8,6	8,5	8,5	8,6	8,6	8,6	8,6	8,6	8,5	8,1			CBvS
Euro kredieten	7,9	7,8	7,7	8,4	8,3	8,3	8,5	8,4	8,2	8,2			CBvS
Overheidsfinanciën (mln. SRD) en Staatsschuld (mln. USD)													
Totale inkomsten	537,7	442,9	666,6										MvF
Totale uitgaven commiteringsbasis	854,5	657,0	1.033,9										MvF
Tot. uitgaven kasbasis	888,7	731,0	1.035,2										MvF
Wettelijke staatsschuld (mln. SRD)	20.517	20.611	20.778	20.837	22.401	21.868	21.858	22.246	27.169	27.557			BSS
Schuld a/d CBvS (mln SRD)	2.992	2.992	3.279	3.592	3.638	3.638	3.638	3.821	8.732	9.173			BSS
Schuld a/d Alg. Banken (mln SRD)***	3.334	3.354	3.057	2.782	2.873	2.286	2.293	2.344	2.348	2.348			BSS

	Aug. 2019	Sept. 2019	Okt.- 2019	Nov. 2019	Dec. 2019	Jan. 2020	Febr. 2020	Mrt. 2020	Apr. 2020	Mei 2020	Juni 2020	Juli 2020	Bron
Effectieve Staatsschuld In mln. USD	<u>2.723</u>	<u>2.737</u>	<u>2.760</u>	<u>2.767</u>	<u>2.977</u>	<u>2.907</u>	<u>2.905</u>	<u>2.957</u>	<u>3.611</u>	<u>3.664</u>			BSS/be- wer. VSB
Buitenlandse Schuld	1.763	1.772	1.792	1.800	1.987	1.988	1.986	2.003	2.004	1.996			BSS/be- wer. VSB
Binnenlandse Schuld	960	965	968	967	990	919	919	954	1.607	1.668			BSS/be- wer. VSB
Wettelijke staats- schuld-BBP ratio (%)**	79,5	79,9	80,5	80,8	86,8	84,7	84,7	86,2	105,3	106,8			BSS/be- wer. VSB
Effectieve Staatsschuld - BBP ratio (%) **	71,1	71,5	72,1	72,3	77,7	64,3	64,3	65,4	79,9	81,0			BSS/be- wer. VSB
Trekking op buiten- landse schuld (mln.USD)	22,0	20,7	13,5	200,0	4,1	4,2	1,9	15,8	4,7	0,0			BSS
Tot. schuldenlastbetal. (mln.USD)	4,0	22,8	33,5	33,2	26,3	94,3	4,1	2,1	26,3	11,1			BSS/be- wer. VSB

e.o.p. = end of period

FDI = Foreign Direct Investment; een negatief FDI saldo geeft aan een vordering van de dochterondernemingen (multinationals) op de moederonderneming.

ABS- Algemeen Bureau voor de Statistiek, IMF- Internationale Monetaire Fonds, CBvS- Centrale Bank van Suriname, MvF-Ministerie van Financiën, BSS- Bureau voor de Staatsschuld

* De IMF BBP groei schattingen en projecties over de periode 2019-2021, hebben als uitgangspunt het BBP cijfer van 2018 dat door het ABS het vorig jaar september was uitgegeven. De nominaal BBP over 2019 is gebaseerd op het IMF cijfer uit het IMF 2019 Article 4 Mission Report voor Suriname. Aan de hand van het geprojecteerd inflatiecijfer (e.o.p) van het IMF en de reële groeiverwachting zijn de nominale BBP cijfers in SRD voor 2020 en 2021 geprojecteerd.

** Berekende BBP ratio's (indicatoren uitgedrukt in BBP) in 2019 en 2020 zijn gebaseerd op de nominale BBP schattingen van het IMF en VSB.

*** Binnenlandse schuld aan de Algemene Banken betreffen schatkistpapier en verstrekte kredieten.

**** Dit is het saldo van vermogensoverdrachten van de financiële rekening van de betalingsbalans.

Uitleg bepaalde begrippen:

1. Overheidsfinancieringstekort is het saldo van overheidsinkomsten minus uitgaven. Als het saldo een tekort is, dan zal dit tekort met het aangaan van schulden gefinancierd moeten worden en daarmee ook de staatsschuld doen stijgen.
2. Overheidscommitteringstekort is het financieringstekort minus de betaalde achterstallige betalingen van de overheid, die betrekking hebben op voorgaande begrotingsjaren.
3. Primair overheidssaldo is het financieringssaldo exclusief de interestbetalingen op overheids-schulden. Het primair saldo geeft aan in welke mate het beleid bijdraagt aan het aantrekken van nieuwe schulden, zonder rekening te houden met betalingen op oude schulden.
4. Om de fiscale impuls voor procycliciteit aan te geven, wordt er van het primair tekort de inkomsten uit de mineralen-sector afgetrokken en het geheel wordt uitgedrukt in procenten van het BBP, exclusief de mineralensector.
5. Het verschil tussen de effectieve en wettelijke staatsschuld is de wisselkoers die gebruikt wordt om vreemde valuta schulden om te zetten in SRD. Bij de compilatie van de wettelijke schuld moeten vreemde valuta schulden tegen de jaareinde wisselkoers van het laatst gepubliceerde BBP door het ABS, in SRD worden omgezet. Bij de effectieve schuld berekening, die gebaseerd is op de internationale schulddefinitie, wordt de wisselkoers gehanteerd van het moment, waarop de schuld betrekking heeft.

Adres: Prins Hendrikstraat # 18 Telefoon: (597) 475286/87 Fax: (597) 472287 Email: vsbstia@sr.net Website: www.vsbstia.org	Missie Toegewijd werken aan een competitief ondernemerschap dat hoogwaardige goederen en diensten produceert op een maatschappelijk en milieu verantwoorde wijze. Visie De VSB is de toonaangevende vertegenwoordiger en belangenbehartiger van het Surinaams bedrijfsleven en streeft als werkgeversorganisatie naar een leidende rol in de regio.
--	---